

Uit de coronacrisis manoeuvreren vraagt stuurmanskunst

De route naar 'normaal'

Met het initiatief 'Maak samen ruimte' bieden VNG, CROW en Stadswerk een platform voor effectieve coronamaatregelen in de openbare ruimte. Heel wat professionals hebben daar inmiddels praktische kennis gehaald en gebracht. En hoewel omgeven met onzekerheid, is duidelijk dat we ons nu uit de crisis aan het manoeuvreren zijn. Juist die fase vergt stuurmanskunst.

De openbare ruimte is het afgelopen jaar behoorlijk op de proef gesteld door de coronacrisis - en daarmee de professionals die erin werkzaam zijn. Razendsnel moesten parken, straten en pleinen ingericht en beheerd worden op de anderhalvemetersamenleving. Welke maatregelen effectief zijn, werd werkenderwijs uitgevonden en gedeeld met andere professionals. Het initiatief 'Maak samen ruimte' vervulde daar een belangrijke rol in en doet dat nog steeds. Want juist nu de maatregelen langzaam worden losgelaten, komt er veel in beweging en kunnen er ook dingen mis gaan.

Voor deze lastige fase is onlangs de handreiking 'Hoe bereid je je als gemeente voor op drukte en gedrag in de (binnen)stad na de lockdown?' uitgebracht. Naast een algemene analyse staat de handreiking boordevol bruikbare tips voor specifieke

situaties. Gedragspsychologische inzichten spelen bij dit alles een centrale rol. Aan de hand van de publicatie zijn en worden digitale 'vragenuurtjes' gehouden voor professionals. Welk beeld komt, door de oogharen gezien, naar voren?

Benader het park als festivalterrein

Spannende tijden

Allereerst: we gaan een spannende tijd tegemoet in de openbare ruimte. Maatregelen worden langzaam losgelaten maar niet helemaal. En veel mensen staan te

popelen om weer alles te doen wat lange tijd niet kon of mocht. Dat moet hoe dan ook gereguleerd worden, willen we niet in een nieuwe crisis belanden. De vraag is in welke mate en welke manieren effectief zijn. Daar zit gelijk al een verzoek van professionals richting de rijksoverheid aan vast: communiceer zo helder mogelijk waar we, met alle onzekerheid en *disclaimers* die daarbij horen, aan toe zijn. Gaat het bijvoorbeeld om weken, maanden of een jaar? Dat maakt nogal uit voor het uitrollen van maatregelen. En de voortdurende aanpassingen die met iedere persconferentie weer tot ons komen, maken het niet eenvoudiger om zaken te vertalen naar maatregelen die voor iedereen logisch en acceptabel zijn. Die aanpassingen kunnen nodig zijn, als ze maar worden doorgevoerd in het besef dat het nogal wat gevolgen heeft voor de mensen die ermee aan de slag moeten.

Goede wil

In de uitgebrachte handreiking wordt benadrukt dat je moet uitgaan van de goede wil van het overgrote deel van de mensen. Dat laat echter onverlet dat we voorbereid moeten zijn op escalaties en die moeten zien te voorkomen. De zomer van 2020 heeft ons wat dat betreft gelukkig al heel wat lessen geleerd. Het is in dat opzicht interessant om te zien hoe

gemeenten verschillend omgaan met het beheer van parken. Je ziet twee stromingen: bezoek ontmoedigen en greep krijgen op het bezoek. In het eerste geval worden bijvoorbeeld toilethokjes bewust gesloten. Syan Schaap, directeur van het Event Safety Institute (ESI) heeft een duidelijke voorkeur voor de tweede optie. 'Als je je passief opstelt, is de kans groter dat het uit de hand loopt. Als je toiletten dicht doet, doen mensen gewoon hun behoefte in de bosjes. Dat zie je bijvoorbeeld in het Westerpark in Amsterdam. Ik zou zeggen: benader het park als festivalterrein met alle mogelijkheden voor crowd management die daarbij horen.'

Rol en perceptie van de overheid

Als we wat verder uitzoomen, komt de rol en perceptie van 'de overheid' in beeld. Bob van Dam, gedragspsycholoog bij adviesbureau D&B en medeauteur van de handreiking, ziet een overheid die in de schijnwerpers staat. 'We hebben ervaren hoe belangrijk het is om in deze crisis te kunnen vertrouwen op een sterke, professionele overheid. We zijn erop ingesteld geraakt dat we goede informatie over risico's en het vereiste gedrag krijgen. Vergelijk het met het weeralarm: iedereen is alert als er code rood wordt uitgegeven.'

De handreiking 'Hoe bereid je je als gemeente voor op drukte en gedrag in de (binnen)stad na de lockdown?' is te downloaden via www.maaksamenruimte.nl. Op deze site worden ook 'vragenuurtjes' rond dit onderwerp aangekondigd. Ook lezenswaardig: 'Reguleren van drukte in de openbare ruimte; Handreiking crowd management'; deze is te downloaden via www.vng.nl.

Voordat er een weeralarm was, moesten mensen het zelf beter in de gaten houden en inschatten.' Maar er zijn ook risico's voor de overheid, stelt Van Dam, en Syan Schaap beaamt dat. 'De rol en prestaties van de overheid liggen onder een vergrootglas. Als het oordeel negatief uitvalt, staat de legitimiteit van overheidsinstanties ter

discussie. Zaken als het gedoe rond de kabinetsformatie en het feest van Radio 538 in Breda dat uiteindelijk niet doorging, worden gevoelsmatig op één hoop goegoid. Misschien niet terecht, maar zo werkt het nu eenmaal. Wees je ervan bewust en zie het als een extra motivatie om je werk goed te doen.' ✨

Winkelstraat in Breda.

Stadspark Valkenberg in Breda, met cirkelvormige markeringen om gepaste afstand tussen groepen te stimuleren.